

Nemzeti irodalmunk, közművelődésünk fejlesztése megköveteli, hogy ápoljuk az eleven költészetet. A könyvbe zárt vers, kottába rögzített dal ehhez nem elegendő; a szavalt és énekelt költészetnek szüksége van az *előszó erejére*, az előadóművészek közvetítő segítségére, szükség van olyan közönségre, amely előszóban hallgatja meg a versek zengő szavát. De nemcsak a költészetnek kell a társadalom érdeklődése — a közönségnek is kell a költészet ereje, mert mindannyiunk elemi, emberi óhajta, hogy tömör gondolat, szálló dal, rím és ritmus fejezze ki a lelkünk legmélyén rejtőzött érzéseket. A nép és az emberiség szólal meg költészetünk javában, s mai munkánkban is akkor jutunk előbbre, ha erre a hangra hallgatunk.

A vers és a dal kultuszának, ennek az elemi, társadalmi igénynek, nagyok a hagyományai nálunk; s a haladó mozgalmakat kísérte és vezette a költészet világszerte, mindenütt. S hányszor előszóval is! Mennyi erő volt azokban a dalokban, amelyek az elnyomatás évtizedeiben munkáskörökben hangzottak fel; de a közös ének feloldotta a keserűséget, megosztotta a közösségben, önbizalmat adott, s erőt. Vagy hogy' feledheti el, aki egyszer is hallotta, a felszabadult ország első gyűlésein a *Felszállott a páva-t*; fiatalok ezrei figyelték a szót és akik már ismerték és sokszor olvasták addig, azok is megtanulták új értelmét.

Ezt a szép hagyományt kell most fellendítenünk.

Mert a vers és a dal gyakran csak ünnepi alkalmaknak volt külsőleges kísérője eddig, s kevés volt az olyan műsor, amelyben övé lett volna a vezető szó. Az utóbbi hónapokban azonban egyre többfelé és egyre hangosabban szólalt meg az igény, hogy több gondosko-

dást, méltóbb megbecsülést kell szerezni az eleven költészetnek, a versnek és a dalnak. Iskolák és színházak, írók és újságírók mondták el véleményüket, szót kértek maguk az előadóművészek is és megszólalt — mindennel hangosabban — *maga a közönség*. Levelek bizonyítják, sikeres előadói estek vallják, hogy a közönségnek kell a költészet, s hogy indokolatlan a különböző hivatalos műsorrendező szervek kicsinyessége és idegenkedése. Mindaddig azonban csak igények vannak és törekvések, de nincs olyan gazdája a versmondásnak és a vele rokon előadói művészeteknek, aki művelődésünk e részének ápolását érezné legfőbb ügyének.

Önálló színház kell a versnek és a dalnak!

Meg kellene alakítani a *vers és dal kis színházat*, s ha lehet, még ezekben a hónapokban: 1956. január elsejére. Jelképnek is szép lenne, ha Petőfi születése napján szólalna meg először a költészet színháza. Mennyi feladat várna rá! Nemzeti irodalmunk és népköltészetünk otthona lenne elsősorban. Felhangzana falai között a Szovjetunió és a baráti népek irodalmának, dal- és költészetének legjava. Megszólálnának a világirodalom klasszikusai, megszólalna min-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Sebestyén György

Cím:

TEREMTSÜK MEG A VERS ÉS DAL SZÍNHÁZÁT!

Forrás:

Magyar Nemzet

1955. 1. 23.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

den nép hangja. Mai költőink, zeneszerzőink itt mutathatnák be új műveiket az érdeklődő közönségnek, s meghallgathatnák, kifürkészhetnék, milyen visszhangja támad. Nagy szerep jutna a vers és dal kis színházának az irodalomtanításban is. Diákok hallgathatnák, előszóban, korszakok és nemzetek költészetét. S a színház tagjai nemcsak saját színpadukon léphetnének fel; ellátogathatnák a gyárak művelődési otthonaiba, elmehetnének a nagyobb vidéki városokba, a falvakba is. Ez a színház tartatná számon azokat az évfordulókat, amelyek a magyar kultúra fejlődéséhez kapcsolódnak és azokat, amelyeket a Béke-Világtanács határozatai alapján az egész békeszerető emberiség ünnepel.

De műhely is lehetne együtt az a színház. Kitűnő előadóművészeink vannak, de ritkán van alkalmuk arra, hogy művészetük kérdéseit

megbeszéljék, hogy elegendő ideig próbáljanak, s hogy mint egyetlen alkotó közösség gyarapítsák tudásukat, bontakoztassák ki tehetségüket. S emellett a közismert művészeket kívül fiatal, most induló színészek és énekesek is szeretnének vállalkozni versek és dalok előadására,

s hol próbálják ki tudásukat, hol kísérleteznek és hol érik el első, igazi sikereiket, ha nem a vers és a dal otthonában? Így alakulhatna ki a *magyar előadóművészet sajátos stílusjegyei*, így biztosíthatnák azt, hogy előadóművészetünk egyre emelkedjék, hogy gyarapodjék egyéni tehetségekben, közös erőben és gazdagságban.

Nincsen sok üres színházterem Budapesten, de meg lehetne találni azt a meghitt hangulatú, jó akusztikájú helyiséget, amelyben legalább háromszázan elférnek, s amely önálló kis színházként működhet. A művészi irányítást a Magyar Írók Szövetsége és a Színház- és Filmművészeti Szövetség vállalhatná: leghivatottabb művelőink kezébe kerülne így a színház ügye. Állandó társulata lehetne ennek a színháznak olyan kitűnő előadóművészekből, akik ma alkalmanként lépnek fel, s emellett legjobb versmondó, dalénekes színészek és fiatal, tehetséges előadók is helyet kaphatnának.

S a közönség? Minden azt mutatja, hogy az új színházat a közönség megtölténé, sőt az első hetek és hónapok munkájában azok is belépnek a terére, akik addig nem ismerték az izgalommal és a felelősséggel a költészet

Osztályozás

792

Hely:

Vers és Dal Színház (Terv)

Idő:

1955.

Személy:

Helyszám:

iránt. Közönség van, s minél jobban dolgoznék a színház, annál több embert hódítana magának, nem is csak magának: a költészetnek. A diákok bérletet is vásárolhatnának, hogy átgondolt rendszer szerint ismerkedjenek klasszikus örökségünkkel, mai költészetünkkel. S ha már a vásárlásról szólnak: ennek a színháznak nem szabad drágán adnia portékáját, úgy lenne a legjobb, ha helyárai nem lennének magasabbak a legjobb mozik helyárainál.

Művészek, írók régen érlelik már magukban az új színház tervét. Nem egy hivatalos és nemhivatalos beszélgetés volt már róla, sokféle gondolat elhangzott, sokféle tervezgetés folyt, sokféle képpel elképzelhető a vers és a dal színházának jövőendő munkája. De egy bizonyos: *ennek a színháznak valóban igényesnek kell lennie önmagához és a közönséghez*. Nem jelent ez semmiképpen valami nagyképzű komolykodást, hiszen az igazi művészetnek természetéhez tartozik a könnyedség. De jelenti azt, hogy ebben a színházban soha, egy percre sem szólalhat meg a giccs, a hamis derű, vagy a hamis ború. Ez a színház csak akkor lesz valóban a költészet színházává, ha az igazság színháza lesz, amely ráébreszt teendőinkre, erősíti bennünk

a nép iránti felelősség érzését; varázsszavával segít abban is, hogy eligazodjunk a hétköznapi apróbb ügyeiben; s emellett messzi korokba és messzi népekhez is elviheti képzeletünket, s ekként erősítheti bennünk a buzdító múlt és a más népek szeretetét.

A költészet hangosabban akar szólni. A közönség gyakrabban akarja hallani, mélyebben akarja megérteni a versek és a dalok szavát. Előadóművészeink vannak, s található helyiséget is. A lehetőségek azt mondják hát, hogy e színház terve nem ábránd; valóságga lehet, ha akarjuk. S akarnunk kell, akarnia kell mindenkinek, aki akár egyszerű munkásként, akár vezetőként dolgozik az új magyar művelődésért.

A költészet nemzeti és emberi ügyünk. Legyen színháza, ahol erősen, tisztán, messzire hangzóan szólalhat meg halhatatlan dallama.

Sebestyén György